

- TARİH YAZAN KOMUTANLAR -

EMİR TİMUR

YUSUF GÜLDÜR

GENÇ HAYAT

NEVRUZ

ÖZBEKİSTAN, 1346

Nevruz arifesiydi ... Barlas aşiretinde de Nevruz heyecanı başlamıştı. Her yer süslenmiş ve insanlar yenibahara büyük bir heyecanla hazırlanıyordu. Her yıl sabırla beklenen, soğuk kışlarda yolları gözlenen bahar sonunda gelmiş ve tabiat, adeta ilâhi bir nefesle ruh bulup yeniden dirilmişti. Ovalar yeşillenmiş, obalar şenlenmişti. Türk obaları için Nevruz, “yeniden doğuş” demektir.

Kış yaman geçmişti. Asya'nın sert iklimi adeta bir düşman gibi soğuk yüzünü göstermiş ve nice âdemoğlu bu kan donduran soğuklarda yitip gitmişti. Türk boylarının nice davaları telef olmuş, nice küçük çocuk ateşli hastalıkların pençesinde kıvranmıştı. Belki de bu yüzden bir bayram havasında kutlanıyordu Nevruz. Zemheri (karakış) denilen o korkunç cellâdın ellerinden kurtulan Türk obaları Çin zulmünden kurtulmuş gibi şölen yapıyor, bayram ediyordu.

Her yanda büyük ateşler yanıyordu. Ateşe odun taşıyanlar, sanki Asya'nın zirveleri karlı dağlarını beyaz örtüden temizlemek ve her yeri sıcacık yapmak istiyorlardı. Yüreklerinde yanan heyecan ateşini simgeleyen bu büyük ateşlere sürekli odun taşıyorlar ve bir ejderha ağzını andıran ateşlerin üzerinden, o ejderhaya yem olmadan ustalıkla atlıyorlardı. Ozanlar alana toplanan kalabalığın hayran bakışları altında kopuzun tellerine vuruyor, Türk'ün yazgısını dizelere döküp ritmik sesler eş-

liğinde yüreklere fısıldıyorlardı. Görmüş geçirmiş ulular, eski Nevruz şenliklerinden dem vuruyorlar ve bu Nevruz'un da her zamanki gibi coşkulu geçirilmesi gerektiğini söylüyorlardı.

Barlas Beyi Turagay, kendisi için kurulan sofranın başından izliyordu şenlikleri. Hemen sağ yanında canından çok sevdiği hanımı Tekira, sol yanında ise bu yıl on yaşına basan küçük oğlu Timur oturuyordu. Herkes gülüp eğlenirken Timur'un yüzünde anlamsız bir ciddiyet vardı. Ne komik hikâyeler anlatan meddahların sözlerine gülüyor ne de ateş üzerinden sıçrayanların akrobatik hareketleri onu heyecanlandırıyordu. Sanki kalbinin bir köşesinde çok daha büyük bir yangın vardı.

SANA NEVRUZ UĞRAMADI MI?

Şenlik tüm hızıyla devam ediyor, Turagay Bey her zamankinden daha mutlu görünüyordu. Nevruz yarışmalarının başlayacağı anı ipe çektiği her hâlden belli oluyordu. Nevruz demek, sadece yiyip içmek, gülüp eğlenmek değildi Türk obalarında. Nevruz günü bütün Türk obalarında çok heyecanlı müsabakalar düzenlenirdi. At binmeden yamba kapmaya, çevgan oyunundan okçuluk yarışına, cirit atmaktan güreş müsabakalarına kadar pek çok yarış düzenlenirdi.

Tarih boyunca isimleri savaşçılık ve kahramanlıkla özdeşleşen Türk yiğitleri, er meydanında nam yapmak için canlarını dişlerine takar ve böylece hem ciddi bir idman yapmış hem de eğlenmiş olurlardı. Baharın müjdecisi olan Nevruz'da bu güzel günlerin enerjisi, yapılan yarışmalarla açığa çıkardı.

Er meydanında yeterince kendini gösteremeyenlere, “Daha sana Nevruz uğramamış. Kanın hâlâ donuk.” derler ve kış rehavetinden kurtulamayanlara tatlı tatlı takılırlardı. Çünkü Nevruz ateşi, tüm donuk kanları eritmeliydi. Erlerin kanlarını ateşlemeli ve onları gaza yolunda kamçılmalıydı.

Burası Asya idi. Binlerce yıldır süregelen zorlu mücadelelerin diyarı Asya... Onca çilesine rağmen bir türlü paylaşılmayan topraklardı buralar. Öyle ki bu topraklara sahip olmak için yeri geldiğinde Türk obaları ve boyları birbirleriyle savaşmaktan bile geri durmuyorlardı. Selçuklular ve Gazneliler arasında 1040'ta yapılan Dandanakan Savaşı işte böyle bir paylaşma mücadelesinin sonucu idi.

"Erler... Kendini er bilenler meydana!" diye haykırdı bir münadi. İşte o anda Turagay Bey'in yüzünde güller açtı. Dört bir yanda devam eden şenlik uğultusu bir anda sona erdi. Şimdi herkes ozanları da Nevruz ateşlerini de meddahları da unutmuş ve müsabakaların yapılacağı geniş alana doğru yığılmaya başlamıştı.

"Önce güreşçiler!" diye ünledi münadi. Arkasından da her biri birbirinden heybetli kara yağız cengâverler meydanı doldurdu. Güreşçilerin müsabakaları soluk soluğa izlenip bitince başpehlivan olan yiğit ilan edildi. Hemen arkasından bu kez bıçakçılar çıktı meydana. Ellerindeki Buhara işi hançerleriyle yan yana adeta bir ip gibi dizilen bıçak ustaları, karşılıklarına konulan hedefleri vurmak için peş peşe sallamaya başladılar hançerleri. Kimi 20 arşın ötedeki bir elmayı vuruyor, kimi de elmaya saplanan hançerin ahşap sapına hançerini saplıyordu.

Bütün oyunların başlama komutunu Turagay Bey veriyordu. Bazen ilk atışı bizzat kendisi yapıyor, bazen de bir el işaretiyle yarışların başlamasını emrediyordu.

Bıçakçıların gösterisi bittikten sonra münadinin sesi yeniden duyuluyordu:

"Okçular yerlerini alın!"

*"Birden bir kıpırdama oldu.
Turagay dâhil herkes şaşkındı.
Zira küçük oğlu Timur, elinde
yayı, sırtında tirkeşi ile meydana
yürüyordu."*

Ok atma yarışı Barlas aşiretinde en fazla ilgi gören müsabakalardan biriydi. Bunların kiminde menzil yarışmaları yapılıyor, kiminde de çok küçük hedefler uzak bir noktaya konulup yarışçılardan hedefi vurmaları isteniyordu.

Yarışmanın yapılacağı meydana bir dalgalanma oldu. Barlas aşiretinin namlı kemankeşleri (okçuları) kalabalığın içinden bir bir sıyrılıp er meydanına çıkarken Turagay Bey'in sol yanında bir kıpırtı göze çarptı. Kafasını çevirip baktığında birdenbire donakaldı Turagay. Zira küçük oğlu Timur, eline zarif yayını almış, tirkeşini (sadağını) sırtına takıyordu.

“Hayırdır oğul?” dedi Turagay. “Sen nereye?”

“Ben de er meydanında hünerimi göstermek isterim atam!” dedi Timur. Henüz on yaşında olmasına rağmen bir hayli uzun boylu görünüyor, bakışlarından olgunluğu belli oluyordu. Buna rağmen şaşırmişti Turagay. Zira az sonra Barlas aşiretinin en namlı okçuları yarışacaktı ve bunların hepsi uçan kuşu bile gözünden vurabilirdi. Koca koca okçulara kafa tutmak, onlara rakip olmak Timur'un aklına nereden gelmişti şimdi?

“Bu bir çocuk müsabakası değil oğul!” dedi Turagay. “Eğer dilerse bunlardan sonra çocuklar için de bir müsabaka yaparız, sen de o zaman hünerini gösterirsin. Bu kemankeşlerin hepsi okçuluk zanaatında ustadırlar. Sen onlarla aşık atamazsın.”

“Siz sadece bana müsaade buyurun atam!” dedi Timur. “Emin olun ki hünerimiz de cesaretimiz de yaşımızdan daha büyüktür.”

Bu cevap pek hoşuna gitti Turagay'ın. Yüzünde gururlu bir memnuniyet tebessümü oluştu. Ne var ki oğlunun bu tecrübeli okçuların yanında ezilmesine gönlü pek razı değildi. Bu yüzden Tekira Hatun'a baktı.

“Ne dersin Hatunum?” dedi. “Bizim küçük Timur büyümüş de er meydanına çıkmak ister. Senin fikrin nedir?”

“Çıksın varsın.” dedi Tekira Hatun. Oğlunun kararlı yüzüne bir anne şefkatiyle bakıp, gülümsedi. “Her ana oğlunu er meydanında görmek ister elbet. Mademki Timur’umuz kendine güvenir, işte meydan, işte keman (yay) beyim.”

“Müsaade senindir oğul!” dedi Turagay. “Lakin görüyorum ki pek hırslısın. Bu erlere yenildiğinde sakın ola bunu içine dert etme, kendini yiyip bitirme! Erişkin bir yiğit olunca belki de Barlas’ın en usta kemankeşi sen olacaksın.”

Timur, hiçbir şey söylemedi babasına. Sadece bilgiç bir te-bessümle kıvrıldı dudakları. Belli babası oğlunun hünerini yeterince bilmiyordu.

TİMUR’UN BÜYÜK CESARETİ

Tüm okçular yerlerini aldı. Timur sıraya girerken bir uğultu yükseldi kalabalıktan. Kimileri sevimli bir çocuğun muzipliğini görmüşçesine kahkaha atıyor, kimileri de “Beyin oğlu usunu (aklını) yitirmiş galiba.” diye söylenip duruyorlardı. Kemankeşler bile şaşkınlıkla bakakalmışlardı kendileriyle aşık atmaya gelen küçük çocuğa. Bazıları, “küçük bir çocukla mı yarışacağım?” dercesine küçümseyen bir ifade takınmış, bazıları ise “Sen de gel bakalım çaylak!” diye Timur’a gülmüşlerdi.

“Önce menzil yarışı!” diye haykırdı münadi. Tüm okçular birer adım ileriye çıkarken, Timur arkada kaldı. Belli ki menzil yarışına girmeyecekti. Sadece keskin nişancılık müsabakasına katılmak istiyordu. Zira henüz gücüne tam ulaşmamış kol kasları, bu babayiğitlerle menzil yarışmasına girmesini engelliyordu.

Timur arkada kalınca yeniden gülüşme sesleri duyuldu. Hatta kalabalıktan biri, “Ne o çocuk! Er meydanına çıkıp da geri kalmak olur mu?” diye aklı sıra alay etti. Lâkin Timur tüm bunları duymazdan gelip sabırla bekliyor ve nişancılık yarışmasının başlayacağı anı ipe çekiyordu.

Nihayet menzil yarışı sona erdiğinde derin bir soluk aldı Timur. Kemankeşler, menzil konusunda kıyasıya yarışmışlar ve onlarca arşın öteye ok uçurmuşlardı. Sonrasında kısa bir mola veren münadi, bu kez keskin nişancıları davet etti yarışa. Nihayet sıra gelmişti Timur'a. Yayını sımsıkı kavrayıp gururlu gözlerle baktı babası Turagay'a. Babası onun kadar rahat değildi. Yüzünde endişe ve kaygı vardı, bunu Timur da gördü. Belli ki oğlunun başarısız olacağını düşünüyordu Turagay. Bu yarış için ona izin verdiğine pişman gibi duruyordu.

Fakat artık çok geçti. Timur alanda idi artık... Uzak bir noktaya kabaklar konuldu. Bu mesafeye Timur'un ok yetiştirmesi zor görüldüğü için müsabakanın hakemi onun kabağını yakınlıştırmayı teklif etti. Zaten hiç kimse Timur'un bu müsabakaya katılmasını ciddiye almıyordu. Bu kadar ciddi bir yarışmada onun ne işi olabilirdi ki? Meydandaki meraklı ve küçümseyen bakışları gördü Timur ve kendinden beklenmeyen gür bir ses tonuyla haykırdı:

“Hayır! Bana çocuk muamelesi yapmayın! Diğer kemankeşler hangi mesafeye, hangi hedefe ok atıyorsa ben de aynı hedefe ok atacağım.” dedi.

Yine bir uğultu yayıldı kalabalığa. Kimileri Timur'un bu sözlerine gülüp geçti, kimileri de küçük çocuğun cesaretine hayran kaldı. “Bu çocuk büyünce büyük adam olacak!” dedi birkaç kişi: “Kendi küçük ama yüreği mangal gibi.”

“Timur da diğer okçular gibi ‘Ya Hakk’ diye ünledi. Yayını öylesine germiştir ki hedefe tam isabet eden oku kabağı ortasından ikiye yarıdı.”

Okçular tirkeşlerinden ok çekip yayın temrenlerini gerdiler. Nefeslerini tutup, tek gözlerini kıstılar. Ardından da nefeslerini usul usul, oklarını ise birer yıldırım gibi salıp, “Ya

Hakk!” diye ünlediler. Hepsi hedefi vurmuştu. Timur da!.. Attığı ok kabağı tam ortadan deldi. Turagay Bey, sevinçle ayağa fırladı, “Bu hedefi vurdun ya, artık diğerlerini vuramasan da gam değil oğul!” diye mırıldandı dudakları. Mümkün olmayan bir şeyi başarmıştı cesur delikanlı, yayını germiş ve okunu tam hedefe ulaştırmayı başarmıştı.

Sonrasında aynı mesafeye birer ayva konuldu. Hedefler bu uzaklıktan biraz zor seçilse de tirkeşlerden çekilen oklar yine yıldırım gibi savruldu o yöne. Bu sefer kemankeşlerin yarısı karavanaya attı ve yarışmadan elendi. Herkesi şaşırtan bir şey daha oldu. Timur’un fırlattığı ok hedefindeki ayvanın tam ortasına saplanmıştı.

“Helal olsun yiğidim!” diye ünledi Turagay. Aynı anda müsabakayı izleyen kalabalık da hayretle dalgalandı. Timur’a müsabakadan önce “çırak” diye seslenen kemankeş, hedefi vuramadığı için başını eğerek geçti Timur’un yanından. Timur kalabalığı kahkahaya boğan bir sesle takıldı adama:

“Daha yarışmayacak mıydık ustam?”

Ayvalar indirilip yumurtalar konuldu hedeflere. Bu mesafeden bakıldığında, sadece beyaz bir nokta gibi görünüyordu yumurtalar. Bu tura kadar gelebilen kemankeşler yaylarını gerip oklarını saldı fakat yumurtaların birçoğu yerinden kımıldamadı bile. Sadece dört nokta kayboldu, turuncu bir sıvı saçıldı ortaya. Hedefi sadece dört okçu vurabilmişti.

“Bu imkânsız!” diye mırıldandı yine Turagay Bey. “Ben oğlumu bu kadar az mı tanıyormuşum sahiden? Meğer hanemde bir aslan besliyormuşum da haberim yokmuş.”

Haklı idi çünkü hedefi yine tam on ikiden vurmuştu Timur. Sanki müsabakaya daha yeni başlıyor gibi boynunu bir daire şeklinde çevirip kaslarını germişti. Herkes büyük bir hayret

içindeydi. Az evvel kendisiyle acımasızca alay edenler sus pus olmuş ve Timur'un ne zaman eleneceğini sabırsızlıkla beklemeye durmuşlardı.

“Hedefe bu kez ferik yumurtası koyacağız.” diye haykırdı münadi. Bahsettiği ferik yumurtası kuş yumurtasından hallice ve bu mesafeden oldukça zor seçilen bir hedefti. Eğer okçulardan biri bunu vurmaya başarırsa hiç şüphesiz müsabakanın galibi olacaktı. Zira bu menzilden böyle bir hedefi kimsenin kolay kolay vurması mümkün değildi.

Sıra Timur'a gelmişti. Şahin gibi keskin bakışlarını kendi hedefine çevirdi. Sanki şu an nefes dahi almıyor, tüm benliğiyle hedefe odaklanıyordu. Diğer okçular da ondan farklı değildi. Hepsi de bu zorlu hedefi vurmaya için ellerindeki yaylar gibi gerilmiş ve giderek hızını arttıran rüzgâra inat nefeslerini tutmuşlardı. Rüzgârın bu denli şiddetlenmesi çok iyi bir şey değildi okçular için. Çünkü rüzgâr, okları savurup hedefinden saptırır ve okçuya kâbus yaşatırdı. Alnına düşen saçına bakıp rüzgârın hızını anlamaya çalıştı Timur. Yönünü zaten bildiği için saçlarını dalgalandıran rüzgârın saptırma payını da hesaba katarak yayını gerdi. Münadinin “Ateş!” emriyle dört ok da aynı anda çıktı yayından. Hedefteki iki yumurtanın paramparça olduğu gözlemlendi.

Barlas aşiretinde bundan evvel böyle bir şey görülmemişti. On yaşındaki bir çocuk, nice mahir kemankeşleri elemiş ve aşiretin en iyi okçusu olan Sabutay'la finale kalmıştı. Turagay Bey neler olduğunu bir türlü anlayamıyordu. Yerinde duramıyordu. Hem gururundan hem de heyecanından kâh oturup kâh ayağa fırlıyordu.

YÜZÜKTEN OK GEÇER Mİ?

Final zamanı gelmişti. Biraz önce uğultudan kimsenin kimseyi duyup anlayamadığı kalabalıktan çıt çıkmıyordu. Anlı şanlı okçu olan Sabutay bile çok şaşkındı. Bir çocukla final oy-

nayacaktı şimdi. Timur'un yüzüne şaşkınlıkla baktı ve "Ben bu aşamaya erişmek için 20 yıl yay gerdim evlat! Senin maharetin gerçekten ilâhi bir şey!" dedi.

Hakem heyetinde bir tartışma başlamıştı. Bu iki usta okçu-yu birbirinden ayırmak için daha küçük bir hedef koymak gerekiyordu. Fakat ferik yumurtasından daha küçük ne olabilirdi ki? Olup biteni gören Timur bir kez daha şaşırttı herkesi:

"Eğer kabul ederseniz." dedi kendinden emin bir şekilde. "Bir yüzük koyun hedefe ve biz okumuzu o yüzüğün içinden geçirelim. Bunun için de en ince uçlu oklarla yarışalım."

Bu teklif şoke etmişti herkesi. Nasıl olacaktı? Kimsenin böyle bir hedefi vuramayacağını, Timur'un şımarıklık yaptığını düşündü kalabalık. Sabutay meseleyi anlayamamıştı, söze girdi:

"İyi de yüzükten oku geçirsek bile bunu nasıl anlayacağız? Eğer bunu başarabilirsek ki neredeyse imkânsız, ok delikten geçip gittiği için hedefi vurup vuramadığımızı kim tespit edecek, kim anlayacak bunu."

"Doğru!" dedi hakemler. Ne var ki Timur bir kez daha şaşırttı onları.

"O hâlde bana bir soğan getirin."

"Allah Allah! Soğanı ne yapacaksın evlat?"

"İçinden zararını çıkarıp, yüzüklere saracağım. Kim ki yüzüğün deliğinden ok geçirir, soğan zararını da yırtar."

"Aferin evlat!" dedi hakem. "Mahir olduğun kadar çok akıllısın. Lâkin bu teklifinle kendini de sıkın-

"Ben size yüzüğü vuracağımı değil, oku yüzüğün ortasından geçireceğimi söyledim. Şimdi gidip bakın bakalım, zar yırtılmış mı yırtılmamış mı?"

tıya sokmuş oldun. Şu anda öyle bir şey oluyor ki... Deliğinden geçirmeyi bırak, yüzüğü düşüreni bile galip sayacağız.”

Hakemler ve yarışanlar bu şartları kabul etti. Ardından da soğan zarları iki yüzüğe sarılıp uzaktaki hedef tahtasının üzerine konuldu. Yarışmacılara da tirkeşlerinde olanlardan daha ince oklar verildi. Timur ve Sabutay aynı anda yaylarını gerip rüzgârı dinlediler ilk önce. Bu kez hakem atış emri vermeyecek ve her ikisi de kendilerini hazır hissettiklerinde atış yapacaklardı.

Her ikisi de birer şahin gibi bakıyorlardı hedeflerine. O küçücük yüzükleri hedef tahtası üzerinde seçmeye çalışıyorlar ve yaylarını milimetrik hareketlerle sağa sola, yukarı aşağı oynatıp duruyorlardı.

Nefesler tutulmuş, çıt çıkmıyordu. Turagay Bey, hakemlerin yanına kadar gelmiş ve büyük bir sabırsızlıkla iki yarışmacıyı izliyordu. Heyecandan tırnaklarını yemeye başlamıştı. Tekira Hatun da yerinde duramıyor, oradan oraya yürüyor, oğlunun atışını görmek için sabırsızlanıyordu.

“Bu imkânsız.” dedi kalabalıktan bir ses. “Bu mesafeden yüzüğü vurmak imkânsız...”

Tam bu sırada okunu saldı Timur. Nefesini tutan herkes aynı anda salıverdi. Yüzük hâlâ hedef tahtasının üzerinde duruyor ve sanki Timur’la alay edercesine parlıyordu. Timur ise yüzündeki tebessümle Sabutay’ın atışını izledi. Sabutay, rakibinin hedefi vurmadığını düşündüğü için rahatlıkla yaptı atışını. Yüzüğe bir hayli yakından geçti oku, hedefi bulamadı.

“İkinci okları koyun!” diye haykırdı hakem. Fakat kendinden emin bir hamle yaparak bir adım öne çıktı:

“İkinci atışa gerek yok çünkü ben hedefimi vurdum.”

“Nasıl vurdun? Yüzük hâlâ tahtanın üzerinde.” diye itiraz etti hakem.

“Yüzük hiç vurulur mu? Ben size yüzüğü vuracağımı değil, oku yüzüğün ortasından geçireceğimi söylemişim. Şimdi gidip bakın bakalım, zar yırtılmış mı yırtılmamış mı?”

Sabutay, Timur’un yüzüne şaşkın şaşkın bakarken ahalinin hayret dolu nazarları altında yüzüğün yanına gitti hakem. Bakıtı, bir daha baktı ve bir daha... Ardından da sesini tüm Barlas Obası’na duyurmak istercesine haykırdı:

“Müsabaka sona erdi! Nişancılık yarışmasını Turagay Bey oğlu Timur kazandı! Zarı tam ortadan yırtmış. Okunu yüzüğün tam ortasından geçirmiş!”

EN GÜZEL BABA DUASI

Obada sevinç çığlıkları ve hayret dolu haykırımlar yükseldi yeniden. Obanın hayranlıkla izlediği Timur, okçular tarafından omuzlara alınıp göklere yükseltildi. Turagay Bey ve Tekira Hatun mutluluk gözyaşları döküyordu.

Omuzlardan iner inmez babasının yanına koştu Timur. Kendisine hayranlık ve gurur dolu bakışlarıyla bakan babasının elini öptü büyük bir edeple. Turagay Bey oğlunu kendine çekip sıkı sıkı sarıldı. Alnından öptü ve gözlerinin içine bakarak gururla konuştu:

“Meğer sende ne cevherler varmış aslanım benim. Meğer sen, Nevruz ateşlerinde pişen Türk yiğidiymişsin. Sen ki bugün er meydanında devleştin. Sen ki bugün cümle Barlas Obası’nın kalbine taht kurdun. Sen ki bizi gurura, kıvanca boğdun. Hak Teâlâ senin hamuruna bir cevher katmış oğul. Seni kudret ateşinde pişirip, ilim hamuruyla yoğurmuş. Akıllısın, yürekli-sin, civanmertsin! Rabbimden dilerim ki sana uçsuz bucaksız topraklar nasip etsin. Sana ve senin soyundan gelenlere mutlak bir saltanat bahşetsin. Seni bir zalime, bir tirana dönüşmekten muhafaza eylesin.”

“Âmin!” dedi Timur. Ardından babasının ve annesinin ellerini bir kez daha öptü.

Kulakları uğulduyordu. Sesler kulaklarında defalarca yankılanıyor ve oradan bir yol bulup yüreğine iniyordu. Etrafını saran kalabalığın tezahürat sesleri değildi bunlar. Bu sesleri duymuyordu Timur. Kulaklarında çınlayan ve yüreğine kadar ulaşan o sesler babasının sözleriydi:

“Rabbimden dilerim ki sana uçsuz bucaksız topraklar nasip etsin. Sana ve senin soyundan gelenlere mutlak bir saltanat bahşetsin.”

Kendi kendine defalarca tekrarlardı bu sözleri Timur. “Uçsuz bucaksız topraklar ve mutlak bir saltanat” dedi kendi kendine. Bu sözler belki de kaderiydi Timur’un ve o ilk kez bu Nevruz gününde yüzleşiyordu kaderiyle.

SAHİPKIRAN

Henüz 10 yaşındaki Timur için o yılın Nevruz'u tam bir dönüşüm olmuştu. Barlas Boyu'nun her köşesinde çocuk Timur efsanesi konuşulmaya başlanmıştı. Daha evvel onunla alay edip küçük görenler fikirlerini bütünüyle değiştirmişler, Turagay Bey'in oğlunun istikbalin büyük emiri (kumandanı) olacağını konuşmaya başlamışlardı.

Timur'un adı artık "Sahipkiran" olmuştu. Bu unvan, Türk obalarında güçlü kuvvetli yiğitler için kullanılıyordu. Şimdi de Timur, Sahipkiran olarak tanınıyor, her yerde hayran bakışları üzerinde topluyordu. Birçok efsane uydurulmuştu hakkında. Kimileri, daha doğduğu anda ellerinin kanlı olduğunu anlatıyor, kimileri de onun bembeyaz saçlarını ululuk ve bilgeliğe yoruyorlardı. Çünkü doğduğunda bile saçları bembeyazdı. Annesinin karnında ağartmıştı saçlarını. O yüzden bebek yaşından itibaren bütün dikkatler onun üzerinde idi.

Nevruz'a kadar kimsenin dikkatini çekmemiş, hiç kimse ondan söz etmiyordu. Bazıları onu beyaz saçlarından dolayı "sakar" diye çağırıyorlardı. Bazıları ise "Ah be evladım! Derdin neydi de saçlarını böyle ağarttın?" diye takılıyorlardı. Akranlarından çok farklıydı Timur.

Kendisini ispatladığı okçuluk müsabakasının üzerinden yıllar geçmişti. Timur artık her yıl müsabakaların aranan ismi olmuştu. O da vakit buldukça bütün yarışmalara katılıyordu. Boyu serpilip pazıları güçlendikçe daha da iyi yarışlar çıkarı-

yordu. Menzil okçuluğundan güreşe, cirit oyunundan yamba kapmaya kadar her oyuna katılıyor ve adeta tozu dumana katıyordu. Okçuluk finalleri yüzük deliğinden ok geçirmeyle yapılıyordu. Onun dışında hiçbir okçu bunu başaramadığı için Timur'un namı günden güne daha da artıyordu.

HER AV BİR SAVAŞ PROVASI

Yine öyle bir gündü... Atına binmiş, uçsuz bucaksız bozkırlarda fırtına gibi esiyordu Turagay Bey'in oğlu. Atının toynaklarından kıvılcımlar çıkıyor, omzuna astığı yayıyla kâh düz ovada, kâh engebeli arazide, kâh göl kıyılarında, kâh ormanlık alanlarda dolanıp duruyordu. Yeni avlar peşindeydi. Reşit olan her Türk yiğidi gibi, avlanmak onun da en büyük tutkusuydu. O yıllarda avcılık savaşıçılığın ilk adımı demekti. Av peşinde koşan yiğitler, bir nevi savaşıçılık deneyimi kazanırlar ve soluk soluğa av peşinde koştururken, harp vaziyetinin ilk hâllerini hissederlerdi.

Ava çıkıyorlardı ve her seferinde de elleri dolu geliyorlardı. Sanki avları onlara karşı koymuyordu. Geyik, ceylan ve tavşan gibi hayvanlar düşman gibi çatışmaya girmezlerdi onlarla, mümkün mü? Tehlikeyi hisseder hissetmez hızla kaçmaya başlıyorlardı ama akıbetleri hep aynı oluyordu. Öyle ki bir tavşanı bile avlayamayan er meydanında kendisini öldürmek isteyen düşmanla nasıl baş ederdi?

Bütün Türk boylarında avcılık bir gelenektir. Çocuklar elleri yay tutmaya başlar başlamaz ava gönderilir, ilk avlarını vurduklarında da toy kurulum, şölen yapılırdı. Bazı Türk boylarında "yağlama" adı verilir bu törene. İlk avını vuran çocuğun şerefine aşlar dağıtılır, müsabakalar yapılırdı, ulular tarafından övgü dolu sözler sarf edilir ve böylece çocuğa cesaret verilir ve özgüven kazanması için destek olunurdu.